

Van DAT naar CAT

Saskia Versloot

LOWAN conferentie 2025

Saskia.versloot@ijsselgroep.nl

Begripsvorming

- Wie of wat is een 'gata'?
- Een 'gata' kun je 'acariciar'
- Een 'gata' heeft vier 'pata', en kan 'ronronear'

- Wie of wat is een 'gata'?

- Een 'gata'

kun je 'acariciar'

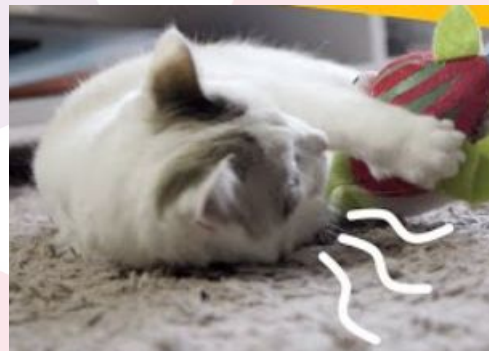
- Een 'gata'

heeft vier 'pata'

- en kan 'ronronear'

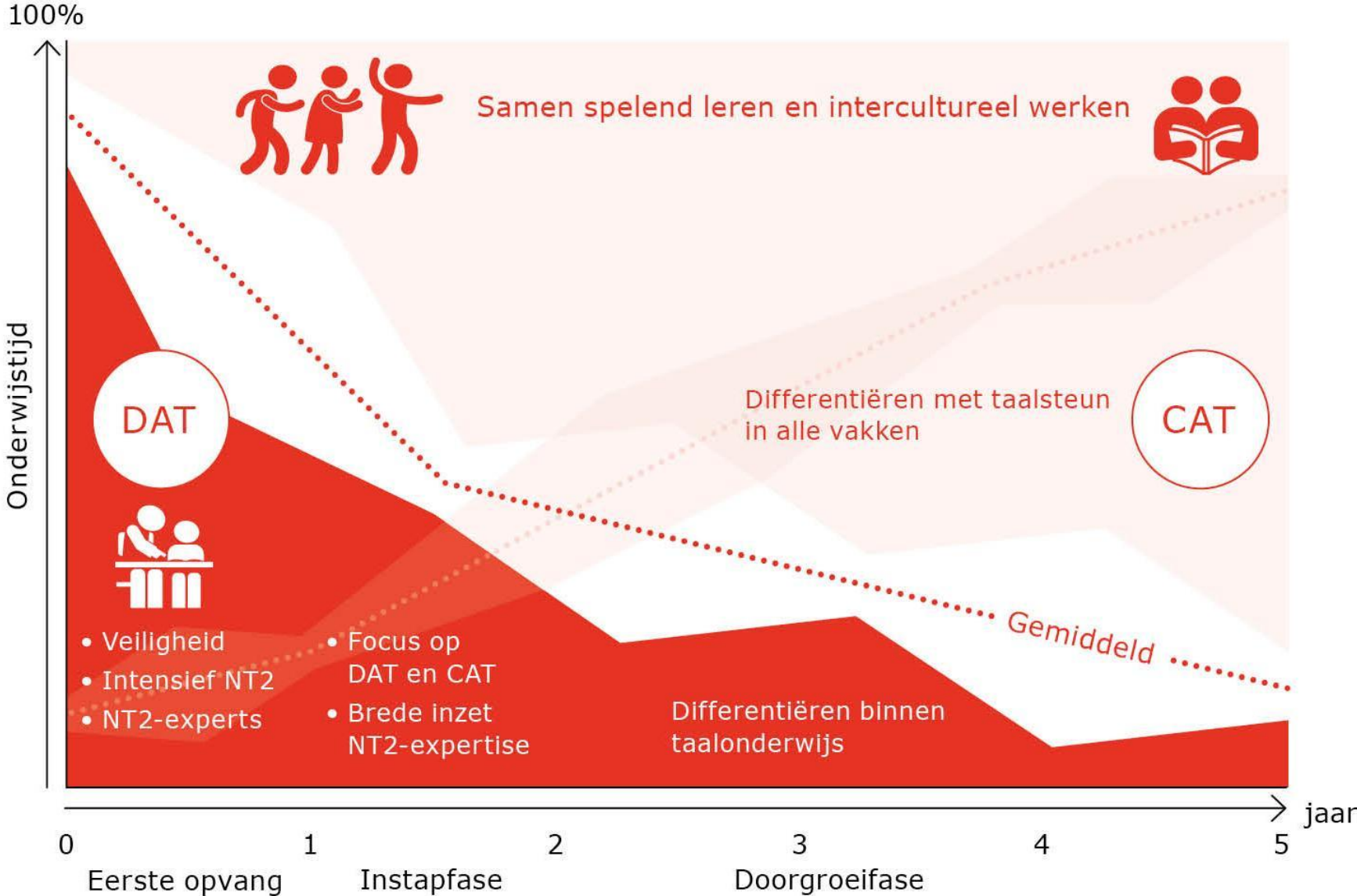

Waarom zoveel aandacht voor woordenschatontwikkeling?

- Woorden zijn **sleutels** voor **taalbegrip** en **kennisoverdracht**.
- Hoe **groter de woordenschat** hoe **makkelijker kinderen nieuwe woorden leren**.
- Een **goede woordkennis** in de kleutergroepen maakt het **begrijpend lezen** in de hogere groepen **makkelijker**.
- Als een kind van een **leestekst 5 % of meer** van de woorden **niet kent** wordt het lastig om de tekst te begrijpen.

MEERJARENMODEL IN DRIE FASEN

3 principes

- Labelen

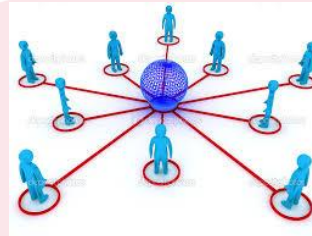

k12904308 fotosearch.com ©

- Categoriseren

- netwerkuitbreiding

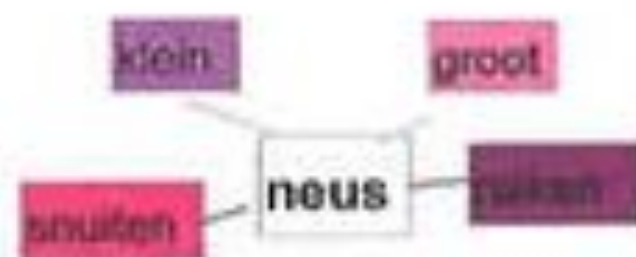
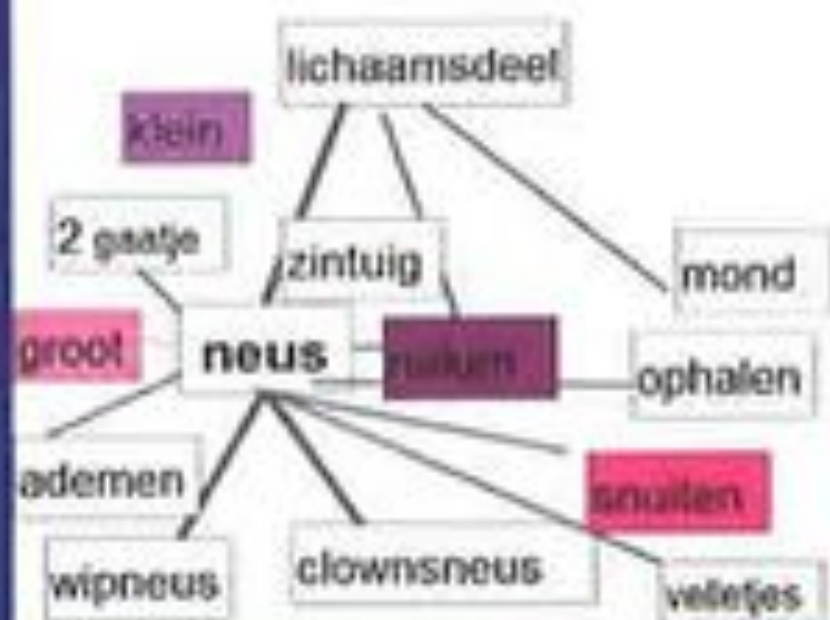

Achterliggende verschillen tussen kinderen

kennis van woordbetekenissen en netwerkopbouw

Eentalige Nederlandse leerlingen

Tweetalige Mediterraane Leerlingen

LABELLEN = losse woorden

Oppervlakkige woordkennis

De hond

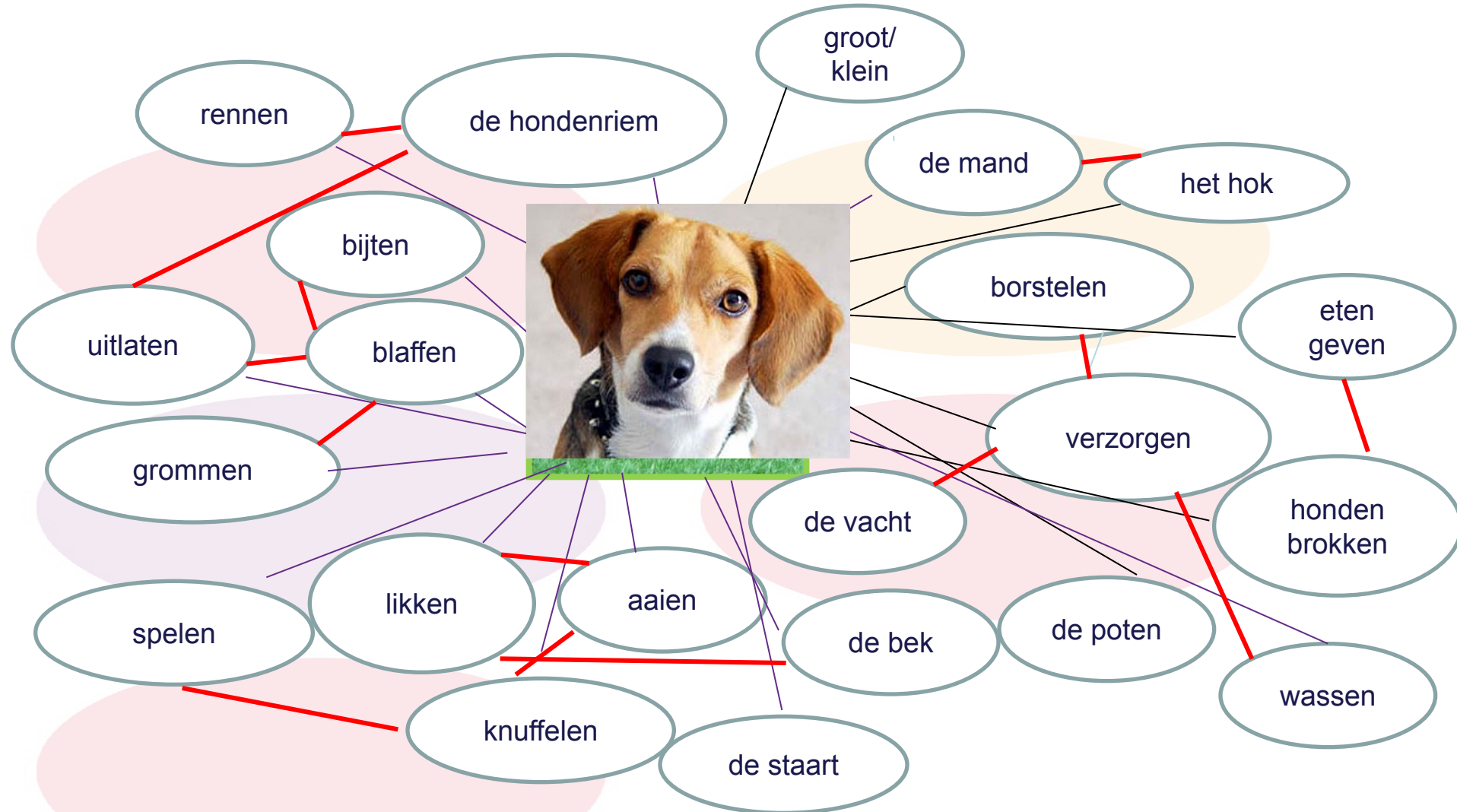
Opbouwen en uitbreiden van een netwerk

Koppelen van **bekende** woorden aan **nieuwe** woorden, geeft een **diepere** woordbetekenis

Opbouwen en uitbreiden van een NETWERK

Koppelen van **bekende** woorden aan **nieuwe** woorden,
geeft een **diepere** woordbetekenis **WOORDCLUSTERS**

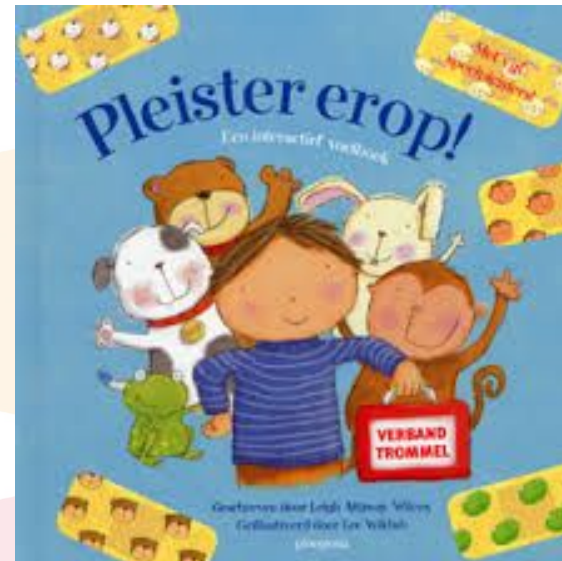

Woordenschat ‘onderwijs’

- Woorden kunnen door elkaar geleerd worden.
- Deze woorden leer je:

incidenteel= *ongemerkt*

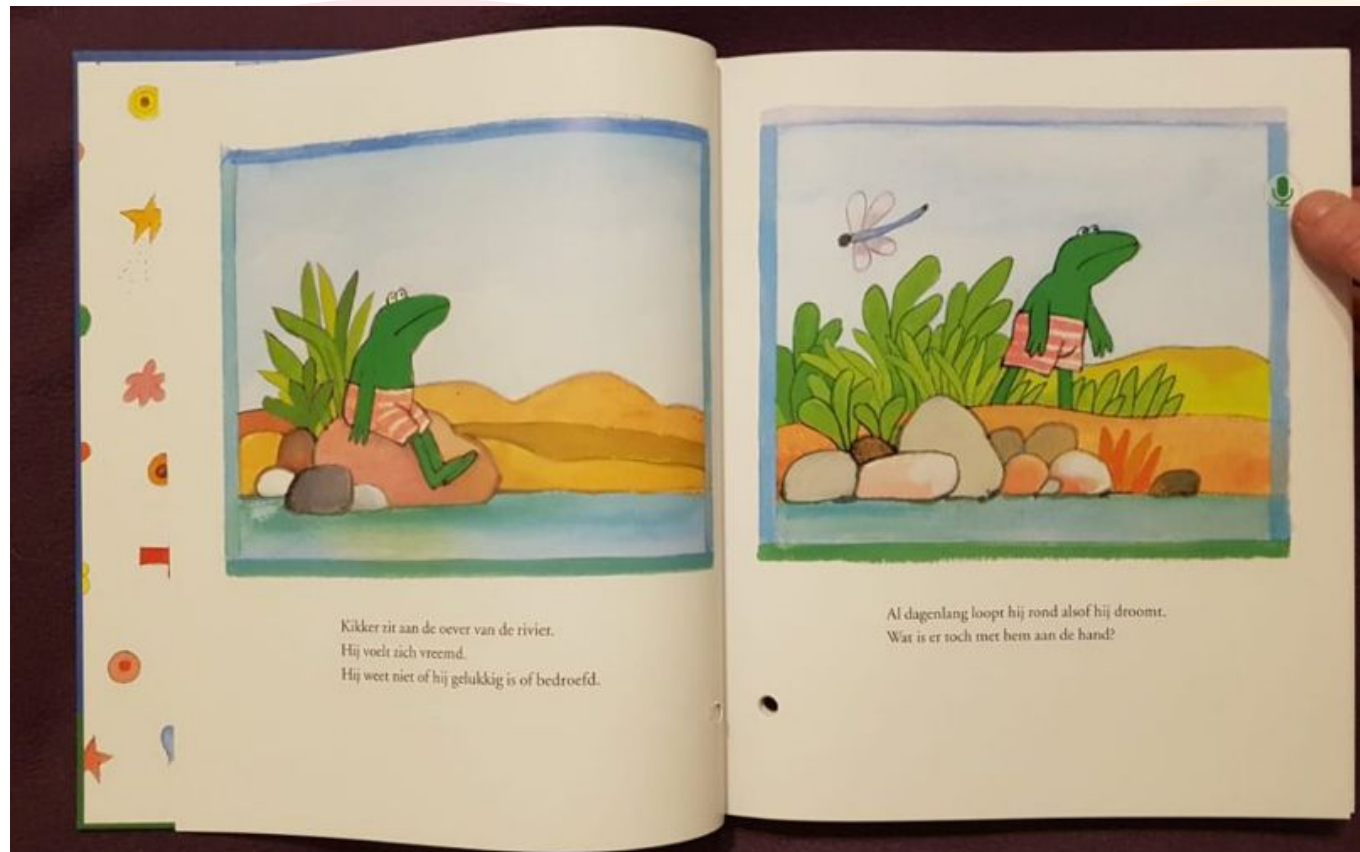

intentioneel= *doelbewust*

- Het gaat hierbij **niet** om het leren van **losse** woorden maar het **aanhaken** van **nieuwe** woorden aan een zich gestaag uitbreidend **netwerk**.

Het gaat om woordgebruik

- Geen losse woorden maar betekenissen in contexten

Drie houdingen woordenschat

- Woordgroep 1 (DAT)

Laat maar even zitten (klok, baby, blij, kleur)

- Woordgroep 2 (DAT/CAT)

Ik moet dit snel even uitleggen, verduidelijken, meerdere contexten!
(afgeplakt, erg, handig, pienter)

- Woordgroep 3 (CAT)

Hier moet ik expliciet aandacht aan besteden (machine, bedroefd, rotsblok, seizoen)

Welke activiteiten/situaties?

Incidenteel/impliciet: (doelbewust, maar ongemerkt voor het kind)

- Zichtbaar in de groep (plaatje, in het echt)
- In het dagelijkse taalgebruik
- We praten, zingen, werken, spelen enz. erover.

Intentioneel/expliciet: (doelbewust)

- Binnen het thematisch aanbod
- Bij taalspelletjes (5/10 minuten)
- Bij interactieve gesprekjes/praatplaten
- Bij het interactief voorlezen
- Bij de verteltafel
-

De koffer

<https://youtu.be/4E3lqe0O0kY?feature=shared>

Thuis taal DAT = dagelijks algemeen taalgebruik	School taal CAT = cognitief academisch taalgebruik
Concreet	Abstract
Over nu	Over verleden en toekomst
Over hier	Over daar
"Uh, dingetjes"	Nauwkeurig, specifiek
Eenvoudige verbanden: omdat, maar	Complexere verbanden: als gevolg van, ondanks, toch
Eenvoudige denkconstructies: tijd, plaats	Complexe gedachteconstructies: doel-middel, oorzaak-gevolg

“

Bedankt voor je aandacht!

”